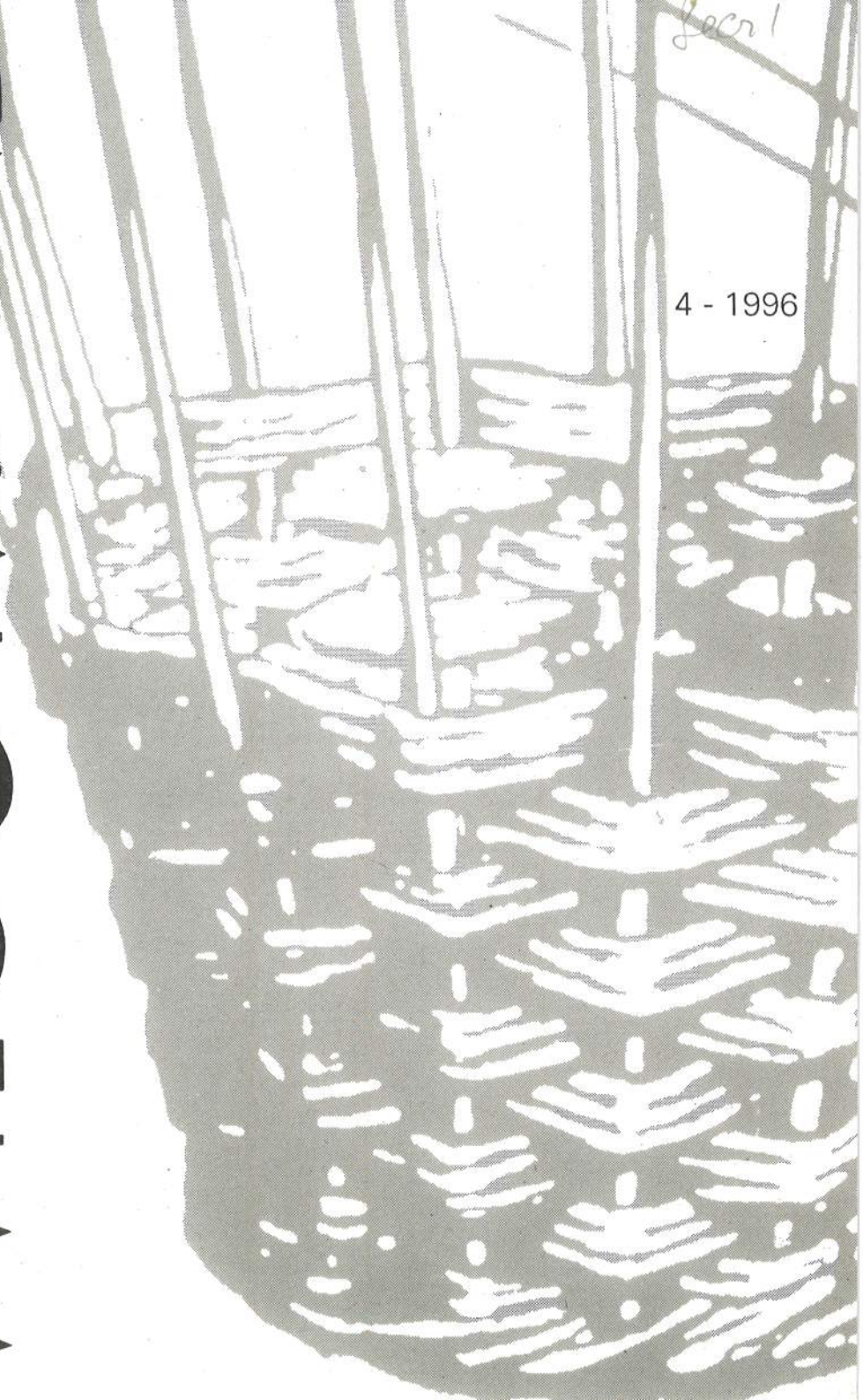

WILG&MANN

4 - 1996

Secr 1

Doelstellingen Stichting Wilg & Mand

- Nieuwe perspectieven zoeken en creëren voor het Nederlandse mandenmaatwerk binnen de potentiële afzetgebieden.
- Behoud van het veelzijdige vlechtvakmanschap: O.a. door het uitgeven van handboeken en het stimuleren van cursussen.
- Behoud van de vakkennis betreffende de griendteelt en bevordering van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod.
- Het initiëren en begeleiden van onderzoek/studies binnen het wilg-en-mand vakgebied.
- Het via een speciaal fonds aanschaffen van materiaal met een historische waarde: vlechtwerk, gereedschappen, boeken e.d.
- Het geven van bekendheid aan al deze activiteiten.

Stichtingsbestuur:

Voorzitter : vacant
Secretaris : W. Foppen
Penningmeester: C.H. Wenneker
Leden : B. van Halen, A.D. van 't Hoog, R. Peelen,
Mw. J. Schilder, P.H. Spieringshs,
C. Tutein Nolthenius

Bulletin-redactie:

A.D. van 't Hoog, C. Tutein Nolthenius
Mw. G.M. Pot-van Regteren Altena
Bijdragen voor het bulletin kunt u sturen naar het secretariaat, bij voorkeur getypt of in goed leesbaar handschrift.
Red. behoudt het recht tot het inkorten van artikelen.

Redactiesecretariaat, administratie en advertenties:

Klipper 19, 1186 VR Amstelveen (tel. 020-6412760)

Penningmeester Stichting Wilg & Mand:

Ederveen (tel. 0318-571902)

Girorekening: 26 95 726

Bankrekening: 32 65 03 218, Rabobank Ede

Cursusinformatie:

Mw. C.M. Kuijpers, Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo (Gld)
tel. 0575 467481

Teenvoorziening:

B. van Halen, Velddijksestraat 9, 6627 KE Maasbommel
tel. 0487 562212

Gereedschapsaanschaf: José Schilder, tel. 072-5744403

Bibliotheek: beheerder S. Hoogerhoud

Zzoekovlaan 65, 2625 PK Delft (tel. 015-2619123)

Uitgave: Wilg & Mand. Verschijnt viermaal per jaar.

Vijftiende jaargang, 1996 nr. 4

Drukkerij: A.J. van Midden, Dorpsplein 220, 3405 BJ Benschop

© Stichting Wilg & Mand ISSN: 1382-8894

Minimum-
dotatie:
f 20,- per jaar
(buitenland
f 25,-)
Donateurs
ontvangen
de bulletins
gratis

De afgelopen maanden is het bestuur o.a. bezig geweest om een nieuwe structuur voor de stichting op te zetten. Deze structuur, zoals hieronder weergegeven, is op de donateursbijeenkomst door onze voorzitter-adinterim, Piet Hein Spieringhs, gepresenteerd en wij gaan daar nu mee aan het werk.

Piet Hein is na volbrengen van het jaar van toegezegd interim-voorzitterschap als zodanig afgetreden. Aangezien er geen opvolger is is de voorzittershamer thans vacant. Kees Tutein Nolthenius heeft het secretariaat overgedragen aan Wout Foppen. Toegetreden tot het bestuur is Chris Wenneker die in januari a.s. het penningmeesterschap van Arie zal overnemen.

van het bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, de secretaris en de penningmeester. De taken binnen het d.b. worden als volgt verdeeld:

- voorzitter: onderhoudt contacten met het binnen- en buitenland, houdt overzicht op de gang van zaken en zit de bestuursvergaderingen voor;
- secretaris: centraal verwijspunt, geeft algemene informatie, ontvangt informatie van alle medewerkers van de stichting, schrijft de vergaderingen uit in overleg met de voorzitter, hij voert de algemene correspondentie en beheert de algemene administratie;
- penningmeester: beheert de financiën, de donateursadministratie en het Wilg & Mand Fonds.

**Organisatie-
structuur van
de Stichting
Wilg & Mand**

Er zijn werkgroepen. Deze bestaan uit minimaal een bestuurslid en een aantal werkgroepleden. Het bestuurslid draagt het beleid van de stichting uit en rapporteert de voortgang van de werkgroep aan het bestuur van de stichting.

Binnen de stichting Wilg & Mand bestaan de volgende werkgroepen:

werkgroep cursussen:

- organiseren van cursussen
- opleiding van docenten
- verzorging van het instructiemateriaal
- zorg voor depot met gereedschap.

museumwerkgroep:

- verzorgt de mandencollectie
- zorg voor uitbreiding van de collectie
- verzorgt exposities
- onderhoudt contacten met andere musea
- verricht historisch onderzoek.

werkgroep teen:

- teeltkennis verwerven en uitdragen, ook historisch gezien
- drogeteenvoorziening
- griendbeheer.

werkgroep P.R.:

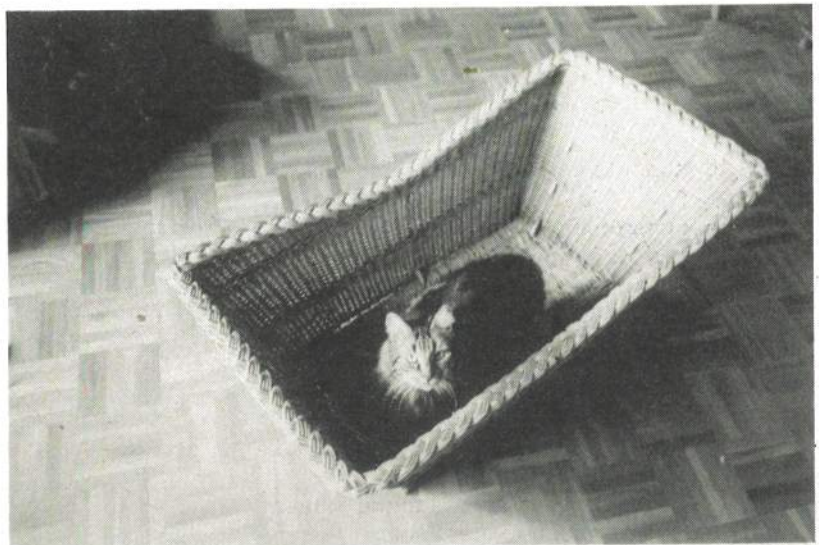
- zorgt voor de uitgave van het bulletin
- beheert de bibliotheek
- verzorgt de uitgave van de labels
- organiseert de donateursdag
- verzorgt het propagandamateriaal
- organisatie en begeleiding van demonstreerders
- werving van donateurs.

EEN NIEUWE SECRETARIS EN EEN NIEUW ADRES VAN HET
SECRETARIAAT

Op de laatste donateursdag heeft Kees Tutein Nolthenius afscheid genomen als secretaris van onze stichting. Wout Foppen uit Amstelveen heeft de secretariaatstaak overgenomen. Het nieuwe adres is:

KLIPPER 19, 1186 VR AMSTELVEEN
tel. privé: 020-6412760
kantoor 020-5599309

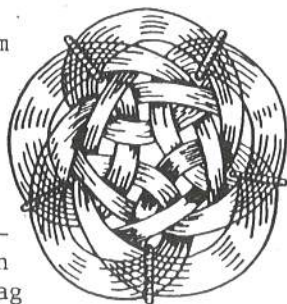
*Een Zwitsers mandje, afkomstig van een poppenwagen,
en dáár door iedereen als zodanig herkend.*

Wilgentenen hebben een begin en een eind. Cirkelvormige wilgentenen, rond als een elastiekje, bestaan er niet. Maar in Noordwolde verrichten ze wonderen met wilgenteen. Ze vlechten er een onmogelijk mandje van, in de Turkse knoop. De dunne, taaie loten van de wilg kronkelen vijf-breed door elkaar, maar nergens is een begin of een eind te ontdekken.

Uit de
Leeuwarder
Courant door
Fedde Dijkstra

Tellervo Barnhoorn uit Nijeholtpade - haar bijzondere voor-naam is van Finse oorsprong - lost het raadsel desgevraagd in een handomdraai op. Zij voert samen met Henny Kleinsma uit de Blesse het beheer over het Rotacentrum in Noordwolde. In dit gebouw, waarin ook een bijenteeltmuseum en de VVV zijn ondergebracht, is te zien hoezeer het verleden van Noordwolde vervlochten is met de verwerking van wilgenteen, riet, rotan en aanverwante materialen.

Het verhaal wil dat rond 1825 een reizende Duitse veenarbeider in deze streken verzeild raakte en de gezinnen van de turfstekers in armoede rond hun plaggenhutten zag scharrelen. Hij leerde ze van wilgentenen nuttige producten te vlechten, waarmee zij langs de deuren konden gaan om een paar centen te verdienen. Deze bedrijfstak breidde zich allengs uit en toen de wilgentenen in de directe omgeving schaars werden, kon men tot in de verre omtrek de 'twiegsnieders' tegenkomen.

Later bekwaamden de inwoners van Noordwolde zich ook in de verwerking van andere materialen. Er kwam zelfs een echte Rietvlechtschool. Nog altijd zijn er overal bordjes te zien die attenderen op de verkoop van meubelen en ander fraais, gemaakt van rotan en manau. ('Manóé' zegt de goegemeente, maar Noordwolde noemt het net als de Indonesiërs *mánau* en schrijft het dus ook meestal met 'au'.) Tegenwoordig ligt het accent in Noordwolde meer op de handel dan op de produktie.

Terug naar het mandje. Kunstenaar Harm Ellens (1871-1939) heeft het uitgedacht. Hij was de eerste directeur van de Rietvlechtschool. Zijn woning, de Wilgenhorst, staat nog altijd aan de Oosterstreek. Ellens maakte allerlei ontwerpen die de leerlingen van zijn school moesten uitvoeren. Eén daarvan is het onmogelijke mandje, ofwel de **Turkse knoop**. Een karweitje voor gevorderden.

De door elkaar gevlochten wilgentenen lijken geen begin en geen einde te hebben. Dat hebben ze natuurlijk wel. Als Barnhoorn de Turkse knoop omdraait, is te zien hoe kunstig de uiteinden van de soepele twijgen aan de achterkant van het werkstuk zijn verstopt. Het mandje is een typisch Noordwoldiger produkt. Het motief ervan, de Turkse knoop, is zelfs in de dorpsvlag verwerkt.

Op zichzelf behoeft bovenstaande titel geen verwondering te wekken, ware het niet dat de stichting Wilg & Mand zich tot nu toe niet bezig heeft gehouden met het daadwerkelijk stimuleren van de verbouw van teen.
Een van de doelstellingen is: het stimuleren van de belangstelling voor de mandenmakerij **en de daarbij behorende griendcultuur** enz.

Wat is het geval. De gemeente Culemborg stelt een perceel grond beschikbaar. Het perceel ligt in een recreatiegebied geheten "De Zump". Het is gesitueerd aan de zuidoostkant van de bebouwde kom. De gemeente probeert hier een recreatiegebied te creëren met landschapselementen van vroeger: dus extensieve begrazing, een paar weilandjes, een hakgriend, geriefhoutbosjes en een snijgriend. Het hele gebied is voor publiek toegankelijk.
Een paar voorwaarden die de gemeente stelt is af te zien van het gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen. Zij wil ook graag de oude rassen die vroeger in de grienden van die regio geteeld werden weer terugzien.

De stichting heeft tot nu toe niet de gelegenheid gehad daadwerkelijk te stimuleren op het gebied van de teenteelt met alles wat daar bijkomt: een snijgriend.

Het is ook niet de doelstelling van de stichting om een griend te gaan beheren, daarnaast is het riskant om 0,93 ha, het gebied in "De Zump", door vrijwilligers te laten beheren. Er moet te vaak onderhoud worden gepleegd. We zijn echter een stichting waarbij alle activiteiten op basis van vrijwilligheid worden uitgevoerd.

Als er niemand daadwerkelijk verantwoordelijk is voor de ontwikkeling enz. zal het op niets uitlopen. Willen we dan toch een productiegriend stimuleren, dan zullen we de bewerking daarvan moeten uitbesteden.

De Vlechterij, het bedrijf van Piët Hein Spieringhs wil dit gaan uitvoeren.

Welke soorten geplant zullen worden wordt op dit moment nog onderzocht. In het eerste bulletin in 1997 zal erover bericht worden. Tevens zal er dan een uitnodiging opgenomen worden voor alle donateurs die mee willen helpen de stekken te planten.

De werkgroep teen hoopt dat u er net zo enthousiast over bent als de initiatiefnemers om de mogelijkheid te benutten de haast verdwenen vlechtrassen weer tot onze beschikking te krijgen. Hiermee realiseren we als stichting weer een stuk van onze doelstellingen.

de werkgroep teen

Ditmaal geen detailbeschrijving van een ingewikkeld patroon, maar een suggestie voor "jonge" vlechters.
Roelof Veenema heeft een goede beschrijving gemaakt van een eenvoudige mand. Deze wordt stap voor stap beschreven met duidelijke tekst en tekeningen.

De in persoonlijk schrift gestelde beschrijving, waarvan een voorbeeldje hierbij gaat, kan men bestellen bij:

R. Veenema, Marijkelaan 47, 9353 GB Baflo.

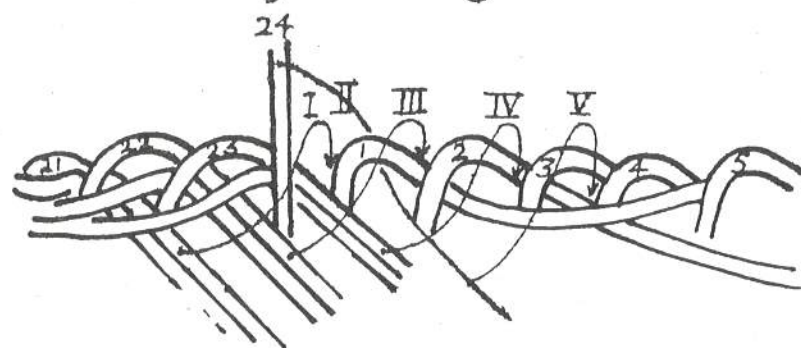
Kosten: f 6,50 + f 1,50 porto = f 8,- op giro 3629382

A. v. 't H.

deze top (1) gelegd.

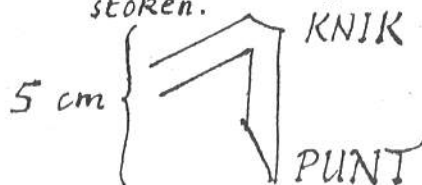
(4) Zo wordt verder gevlochten tot er nog één staak overeind staat (nr. 24).

(5) Afsluiting rand

I t/m V = volgorde van handelen

De toppen van de laatste 4 staken (21 t/m 24) worden geknikt, aangepunt & naast staak 1 t/m 4 in de zijwand gestoken.

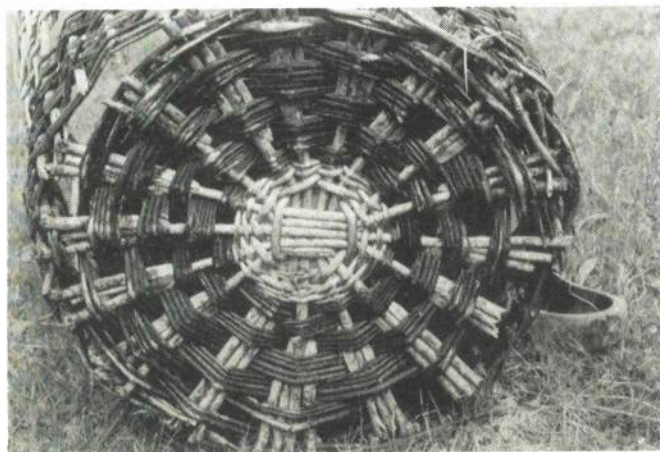
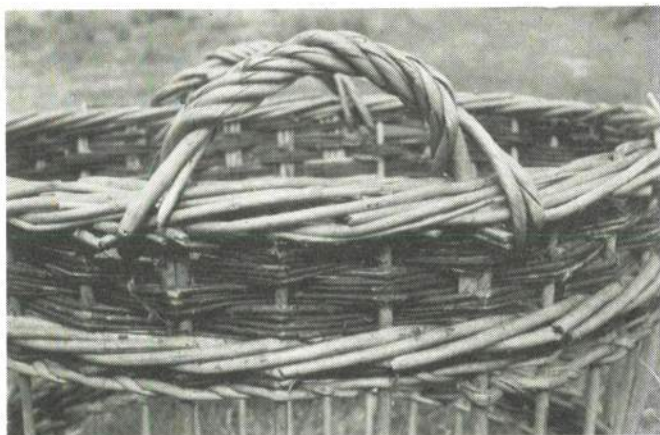
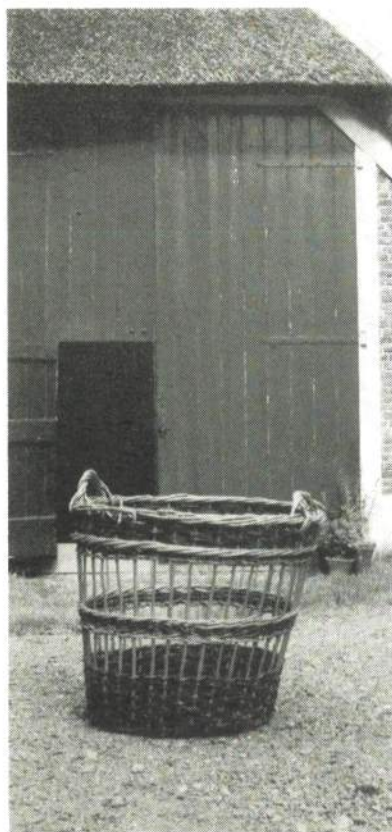
1) Wilg & Mand
1989-1

Jaren geleden schreef ik over een ongewone 'hooimand' uit de eerste wereldoorlog, een equivalent van de hooikist, hulpmiddel voor zuinig koken 1). Nu gaat het over een echte hooimand.

Op bezoek, afgelopen zomer op de boerderij van Jan en Lia Zwakman in Bergen (N.H.), werd die ons getoond. Jan's vader, de zevende generatie Zwakman op de boerderij uit 1776, had die mand in de jaren '40 in Alkmaar gekocht, vertelde Jan en hij beloofde er foto's van te maken. Hij weet van onze belangstelling voor vlechtwerk.

Bij een winteravondbezoek kreeg ik van hem de hierbij afgebeelde fraaie foto's. Dit is dan de hooimand, gebruikt om hooi naar de koeien te brengen, een combinatie van sluwen (zoals sleeuwen of matten in Noordholland heet) en traliewerk, het laatste wel om het gewicht te verminderen.

M.P.

Foto's Jan Zwakman,
Bergen N.H.

Op zaterdag 5 oktober 1996 was het dan weer zover: de donateursdag die gehouden werd te Haarsteeg, gemeente Vlijmen. Zo'n ruim honderd donateurs hadden de stoute schoenen aangetrokken om deze dag mee te maken.

De organisatie was in handen van de werkgroep cursussen en de mensen van deze groep verdienen een pluim voor het door hun geleverde werk. Alles sloot perfect op elkaar aan en het geboden programma was zeker de moeite waard.

Tussen 10.00 en 10.30 uur werden de deelnemers welkom geheten met koffie en koek.

Precies om 10.30 uur opende interim-voorzitter Piet Hein Spieringhs de vergadering en heette allen welkom. Hij schetste vervolgens de stand van zaken met betrekking tot de organisatiestructuur, het aantrekken van een voorzitter, de nieuwe secretaris en idem dito penningmeester. Laatst genoemde functies worden momenteel waargenomen door Wout Foppen per 5 oktober j.l. en Chris Wenneker per 1 januari 1997.

De gewijzigde organisatiestructuur bracht enkele nieuwe bestuursleden, maar ook uittredingen en functiewisselingen met zich mee.

Piet Hein richtte daarom het woord tot Paul Craenen die vanaf de oprichting in 1981 zitting in het bestuur heeft gehad. Nu het bezoeken van de bestuursvergaderingen moeilijker voor hem wordt is hij teruggetreden als bestuurslid. Maar gelukkig blijft hij ter beschikking om met raad en daad iedereen bij te staan die praktische vragen op het gebied van de teelt heeft.

Steeds heeft hij zijn kennis van de teenteelt, maar ook de verdere behandeling van drogen en buffen ter beschikking gesteld van hen die daar behoefte aan hadden.

De interim-voorzitter dankte Paul voor het werk dat hij voor de stichting in al die jaren heeft gedaan en overhandigde als blijk van waardering een herinnering aan deze periode in de vorm van een kunstwerk gemaakt door onze donateur Jac. van Someren.

Vervolgens ging Piet Hein over tot de aanbieding van een cadeau aan de heer Ad van Heijst ter gelegenheid van de opening van zijn museum. De heer van Heijst is een man van weinig woorden, maar zijn handen doen des te meer op het gebied van mandvlechtwerk.

Toen brak het moment aan waarop de interim-voorzitter zich richtte tot Kees Tutein Nolthenius, de scheidende secretaris van onze stichting. Hij memoreerde de tijd waarin Kees zich gedurende zestien jaar als secretaris manifesteerde. De oprichtingsstatuten van de stichting vermelden zijn naam en hij was in het verleden en thans nog steeds nauw verbonden met het wel en wee van "Wilg en Mand" en alles wat daarbij komt kijken. Hij sloot op 5 oktober een periode af die hij met enige moeite heeft kunnen loslaten. Het is en was zijn "Wilg en Mand" waarmee hij heeft willen laten zien dat o.a. de teelt van diverse teensoorten tot de mogelijkheden behoort en ook nu nog kunnen worden gebruikt in de mandenmakerij. Zijn betrokkenheid bij dat stukje natuur was in het verleden niet alleen ambtshalve maar ook intense beleving van al wat groeit en bloeit. Hij probeerde dat op anderen over te brengen door hen enthousiast te maken, zodat ook zij gingen meedoen in het stichtings- en natuurgebeuren. Kees, vanaf deze plaats bedankt voor je inzet gedurende een groot aantal jaren. Ook mevrouw Nolthenius hartelijk dank voor het afstaan van haar echtgenoot wanneer hij weer eens naar vergaderingen of andere bijeenkomsten moest die in het kader stonden van de wilgentenen. Tot slot werd Kees een zeer originele herinneringsmand aangeboden. Deze was op de donateursdag zelf in gemeenschappelijke arbeid gevlochten door verschillende bestuurs- en werkgroepleden die ieder een eigen teensoort of ander vlechtmateriaal hadden gebruikt.

Hierna was de beurt aan Harry Verboord uit Vlijmen. Hij speelde een thuiswedstrijd en hield een boeiend verhaal over de mandenmakerij uit het verre en recente verleden.

Mevrouw Mia Pot vertelde aan de hand van dia's hoe het met de manden zat in o.a. gevels. Een bijzonder interessant gegeven.

Na de middagpauze waren er verschillende activiteiten te bezoeken. Op het terrein van de vergaderruimte gaven allereerst Bert Balk en Georg Rijken een staaltje van hun kunnen ten beste. Zij lieten zien hoe er getuund moet worden.

Dan kon het museum van de heer Ad van Heijst in Haarsteeg worden bekeken. De bezoekers kregen daar een imposant beeld van wat Ad kan. In zijn werkruimte kon men kennis nemen van een op schaal gemaakte maquette van een vlechtwoning. Voorts was er een hele wand gevlochten met een matje. Diverse van rotan vervaardigde voorwerpen werden ter bezichtiging aangeboden. Velen maakten van de gelegenheid gebruik.

Een andere lokatie was het bedrijf van Rietwerk Veboord te Vlijmen. Ik denk dat de meesten niet wisten wat zij zagen toen zij dat bedrijf binnen gingen. In de toonzaal waren allerlei soorten mandvlechtwerk te bezichtigen en het bijbehorende magazijn was slechts met een fiets te bewerken. Heel imposant. Ook hier waren velen aanwezig.

In de middaguren werden de meegenomen manden door een deskundige jury bekeken. Dit vlechtwerk stond in het teken van de dieren. Diverse exemplaren waren door donateurs vervaardigd. Werkelijk een staaltje van huisvlijt van soms grote klasse!

De jury bestond uit Yvonne Knevels en Jacques van Someren. Zij oordeelden dat Esmée Hofman en Bert Ekkelenkamp een te bekronen inzending hadden. Beiden kregen een prijs.

De volgende donateursdag zal zijn in het museum "Erve Kots" te Lieveelde in de Achterhoek. Ook op die dag kunnen er inzendingen plaatsvinden van zelf gemaakte manden die in het teken staan van de fiets, dus fietsmanden. U kunt nu al vast de datum noteren: **zaterdag 27 september 1996.**

Om ongeveer 15.45 uur was het afscheid al weer aangebroken en na nog koffie en een Brabants worstenbroodje te hebben genoten, ging een ieder naar huis.

W.F.

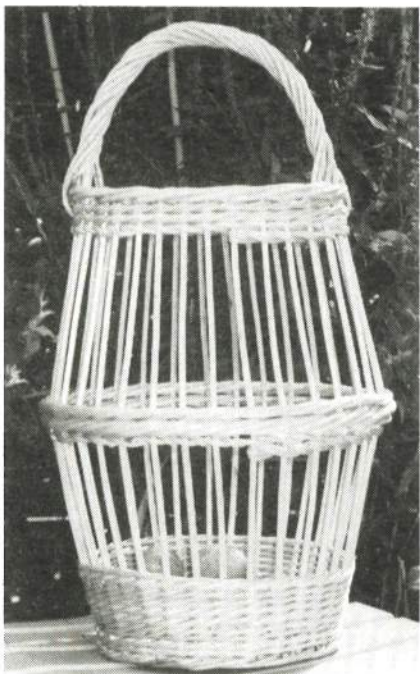
P.S.

Wie van de donateurs heeft nog een leuke foto van deze dag beschikbaar voor ons archief? O.a. de kramen, de uitgestalde objecten en mandwerk. Gaarne toezenden aan het secretariaat met opgaaf van kosten.

Een vriendin van ons is afkomstig uit een familie van eierhandelaren in Landsmeer. Deze handel vond plaats vanuit een pakhuis dat herkenbaar was aan het uithangteken, nl. een grote HOUTEN mand met eieren. Deze handel is al jaren geleden gestopt, de woning en het pakhuis werden verkocht en kregen een andere bestemming.

De mand eieren is echter nog steeds op de gevel van het vroegere pakhuis (nu een restaurant) te zien. Dit is echter niet de originele, daar die door iemand van de familie als herinnering werd bewaard. Het originele exemplaar (zie tekening) is wat meer uitgewerkt met o.a. vlechtranden.

naar de afbeelding gevlochten mand

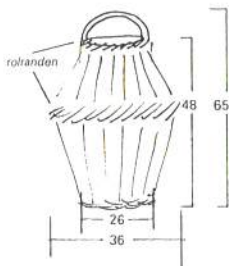
gevel restaurant Landsmeer

tekening van
het originele
uithangbord

Iemand van deze familie heeft zelfs een wapen laten ontwerpen waarop deze mand voorkomt. Nu kun je de waarde van zoiets natuurlijk aanvechten, maar het geeft een beeld van hoe deze mand binnen deze familie leeft.

Toen ik een aantal jaren geleden op een cursus bij Tonny Gerfen in het Buitenmuseum in Enkhuizen terecht kwam en daar met enthousiaste verhalen vandaan kwam kreeg ik het bovenstaande verhaal voor het eerst te horen. Ik nam een afbeelding mee, maar de vorm kwam Tonny niet bekend voor. Genoemde vrienden kwamen later bij een bezoek aan het Belgische Bokrijk (openluchtmuseum) in contact met de daar werkzame mandenmaakster Mw. Vos-Feytons. Het verhaal van

familiewapen

mand op het pakhuis werd verteld en het gesprek eindigde met een opdracht tot het vlechten van een dergelijke mand. Er werd gezocht naar afbeeldingen en dit alles resulteerde in een mooie mand waar onze vriendin heel blij mee is. Nu ben ik een leek op het gebied van manden maar voor eieren lijkt mij deze mand aan de grote kant. Ook mis ik de vlechtranden van de tekening. Er werd geopperd dat het model wel Engels kon zijn, omdat er handelscontacten bestonden met dat land. Vorig jaar in IJsselstein vroeg ik Olivia Elton Barrat of zij het model als eiermand kende, maar ook zij herkende dit model niet als een typische eiermand.

Heeft er nu al die jaren een verkeerde mand op een eierpakhuis gestaan of hoort het model wel degelijk bij eieren en weten we dat niet meer of was het model gewoon niet zo bekend?

Wie weet er meer van?????

Ina Singeling

P.S.

Dit model mand is op verschillende schilderijen te zien, maar de afmetingen zijn kleiner dan die op de eierhandel.

redactie

CURSUSSEN MANDENVLECHTEN 1996/1997

Maartensdijk

o.l.v.

Jan de Vos

Twee dagen 10 en 11 januari 1997, cursus ajourvlechten voor gevorderden. Verschillende modellen zijn mogelijk. Voor informatie en opgeven: Marian van Voorst, tel. 0346-213746.

Doetinchem

o.l.v.

Arie van 't Hoog

In het clubgebouw van Scouting Hamaland wordt op 5 maandagen een cursus gegeven, 4, 11, 18, 25 november en 2 december.

Bij voldoende belangstelling wordt deze cursus ook op 5 maandagen in februari/maart 1997 gegeven.

Inlichtingen: bij Ben Aalderink, tel. 0314-621913, of bij Maria Kuijpers, tel./fax 0575-467481.

Oterleek

o.l.v.

José Schilder

Avondcursus: start eerste woensdag in januari.

Inlichtingen en opgeven bij José Schilder, tel. 072-5744403.

Schoonrewoerd

o.l.v. Piet Hein
Spieringhs

Driedaagse cursus: do 19, vr 20 en zat 21 december in "de Schaapskooi.

Opgeven bij Piet en Ida Bogerd, tel. 0347-351532.

IJsselstein
o.l.v.
de heer Vink

In januari 1997 start wederom een avond-
cursus van 10 lessen.
Inlichtingem en opgeven bij de heer Vink,
tel. 030-6887115.

Bergeyk
o.l.v.
Harrie van Beek

Indien er voldoende belangstelling is zal
door de Ambachtengroep van Sociaal Cultu-
reel Centrum "de Kattendans Bergeyk" een
cursus mandenmaken georganiseerd worden.
Informatie tel. 0497-571318.

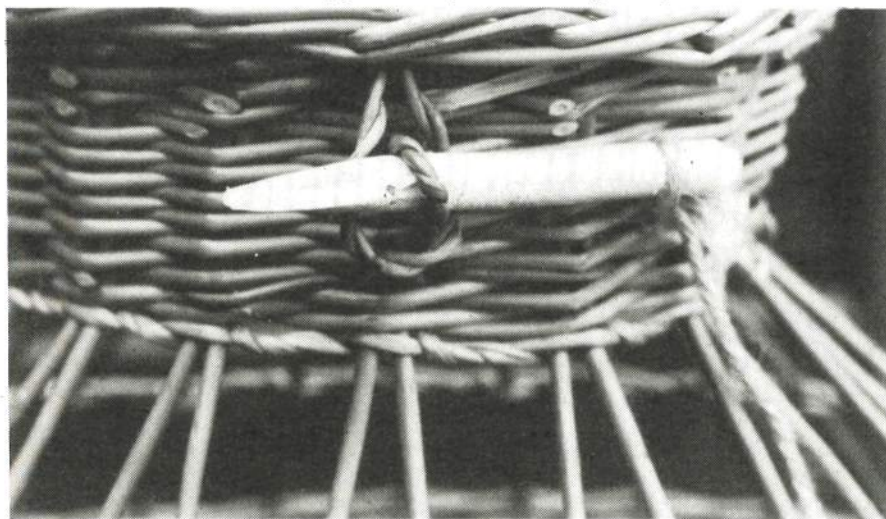
Viller Frankrijk

50 km ten z.o. van Metz. Eerste week van
14 t/m 18 juli 1997 o.l.v. José Schilder
en Jan de Vos. Tweede week van 21 t/m 25
juli o.l.v. José Schilder en Piet Hein
Spieringhs. Verblijf intern of op kampeer-
wei achter het huis.
Inlichtingen en opgeven bij Piet Hein
Spieringhs, tel. 030-2201311.

Doetinchem
o.l.v.
Arie van 't Hoog

De 5-daagse zomercursussen worden gegeven
in de week van 4 t/m 8 augustus 1997
18 t/m 22 augustus 1997
1 t/m 5 september.

Deze weekcursussen vinden plaats op het
terrein van Scouting Hamaland. Op het ter-
rein kan worden gekampeerd; kookgelegenheid,
doucheruimte en toiletten zijn aanwezig.
Opgeven bij Maria Kuipers, tel./fax 0575-467481.

Voor meer informatie en adressen van cursussen kunt u terecht
bij Maria Kuipers-Zegers Veeckens, Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo,
tel./fax 0575-467481. (Niet te bereiken van half december tot
half januari.)

In de eerste decennia van deze eeuw kende Vlijmen nog enkele leerlooierijen, waaronder die van Van Wagenberg. Het was nog een echte kuiplooierij die zwaar zoollere produceerde door het inleggen van huiden in eikeschors. Na een paar keer te zijn gebruikt, verloor de eikeschors of run zijn tannine (looizuur) en moest worden afgedankt, maar na drogen was het altijd nog een goede brandstof.

Het was gebruikelijk dat de boeren de afgewerkte run bij de looierijen ophaalden tegen betaling in natura, voornamelijk eieren en spek. Maar menselijke hebzucht was hun niet vreemd en iedereen probeerde dan ook zijn kar maximaal te beladen. Dat gaf nogal eens problemen, want op zo'n natte werf van de looierij hadden de paarden alle moeite om de veel te zware vracht in beweging te krijgen.

Dries van Wagenberg had er een hekel aan dat de paarden werden afgebeeld en hij vond er een oplossing voor die even eenvoudig als geniaal was. Hij liet een greppel graven op zijn terrein en legde daar twee manden in uit zijn eigen mandenmakerij. De boeren moesten met hun kar over deze manden rijden, wilden ze huiswaarts keren. Wanneer ze teveel geladen hadden, dan zakte de kar door de manden heen en de hebzuchtige boeren vielen dan letterlijk en figuurlijk door de mand. Ze waren gedwongen om helemaal af te laden en daarna een nieuwe poging te doen.

Anton van der Lee

(Dit verhaal werd in 1978 verteld door wijlen Frans van Wagenberg uit Vlijmen, zoon van Dries van Wagenberg en directeur van Van Wagenberg-Festen in Heusden, nu bekend als Jonker-Fris.

EEN NESTJE VLEUGELMOEREN.

Een maand of zo geleden
snoeide ik de meidoornboom
en ik beken hij werd wal kaal
al zeg ik dat met schroom.

Maar om het minder erg te laten lijken
vlocht ik van wilgeleen
aan een gesnoeide kromme tak
een mandje daar omheen.

Ik keek wel even raar
toen enkele dagen later
een vleugelhoerpaar
daarin een nestje had gemaakt.

Een ondergrond van staalwol
'n alwerkrand van stalen pannespons
daarop wat balpoint veertjes
als zacht en hartverwarmend dons

En weer wat dagen later
lagen in de wilgemand
en in het stalen nest
vijf kale jonge vleugelhoertjes.
Het ouderpaar dat deed z'n best
vloog vele leeftochtloertjes
er bleef een luid gesnater
ze waren bijdehand.

Maar het bleef mij vreemd en vaag
hoe dat zo'n vleugelhoerenpaar
hier in mijn tuin beland, zomaar.
Dus vroeg ik een gesprek vandaag
aan 't ouderpaar van kale vleugelhoertjes
en dit is hun verhaal:

"Eigenlijk zijn wij niet van hier,
vertelt de vleugelhoerenmoeder,
mijn man is van Amerika
en ik ben een Russin
ik was een moer daar aan de vleugel, ja
van de Tsjernobilcentrale
tot die de lucht in vloog, hup, twee,
toen leerde ik het stralen en het dalen.

Zo kreeg ik vrij en wilde op toernee
naar 't Amerikaans museum "DE ENOLA- GAY"
dat trok mij erg, al jaren wel misschien
ik wilde die vervoerder zien
van de allereerste echte BOM
je begrijpt dat 'k uit dezelfde kringen kom
en toen is HET gebeurd.

Mij trol het meest één stoere moer
in de vleugel van dat gay
en dat bleek wederkerig
en daar zat ik toch wel mee.

Maar vanaf dat groots moment
werden wij daar draaiend van
zoals alleen bij verliefde moeren kan,
en zeg nou zelf, is 't geen kracht van 'n man.

Zo sloegen wij de vleugels uit
op zoek naar een pracht klimaat
waar het goed is voor een moerenspruit
en niemand over straling praat.

En dit leek ons het beste land
't ziet willig uit hier rondom ons
van staal is zelfs een spons
en winst schept een sterke band.

Zo ziet de toekomst stralend uit
vanuit dees wilgemand
wij zillen op de goede toer
en verder maakt 't geen mallemoer
wij draaien door en houden vol
al wordt ook ieder hoorndol
wij draaien eenmaal graag
wij zijn willig, ook vandaag.

Die wilgemand dat was heel goed
sprak stralend vleugelhoerenpaar
een oude jas verkoopt heel goed
vertrouwd verpakt geeft mensen moed
men trapt daarin met grote voet,
adieu, bedankt, je bent gegroet.

En ook de jongen en hun moer
hebben mij gedag gegroet.
Tot ziens op 't "Kunsteiland"
hier in de Noord-Zee
daar draaien wij ook mee
en vlogen weg, heel welgemoed.

30 - 9 - '90

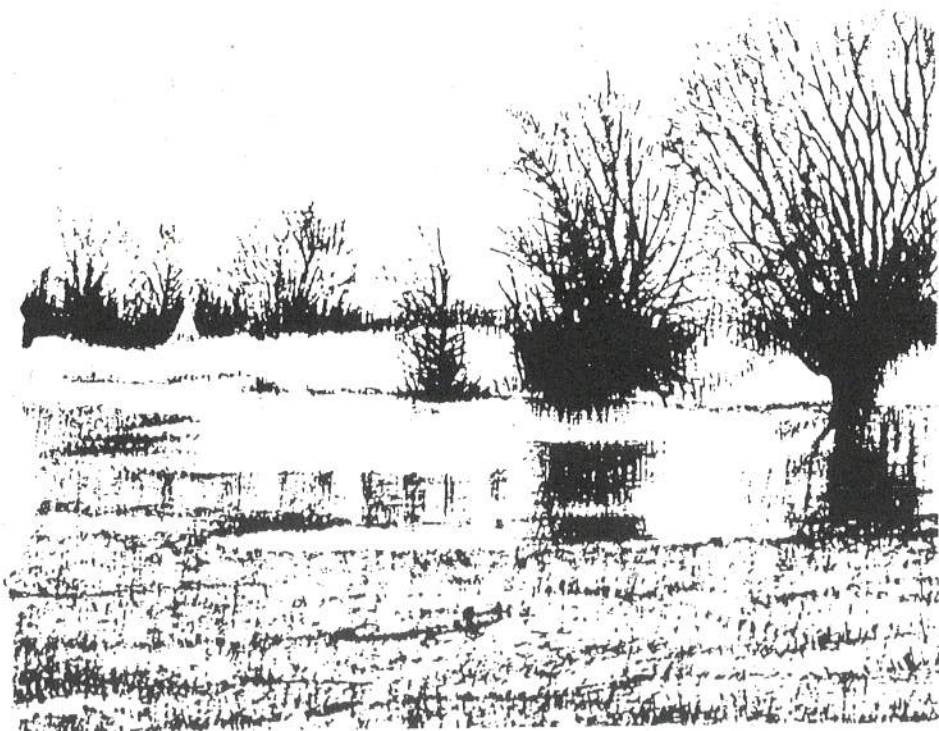
Ontvangen
via een
donateur:

Vaak staat hij in een uiterwaard
en dus des winters uiteraard
een tijd in 't water met z'n voet
maar 'k heb de wilg nog niet ontmoet
die daar bezwaren tegen had.
Z'n tenen maakt hij liefst niet nat.
't Is vreemd gesteld: één voet, geen benen
en op z'n kop wel duizend tenen.
Zijn die te lang - O bitter lot:
ze knippen ze tot aan z'n knot.

Hebt ú teveel van 't "ponteneur",
wees dan verstandig, geen gezeur!
Ze knippen anders u voor straf
uw lastige lange tenen af.
(Al maken daarvan vlotte handen
- hoe willig ook - géén tenen manden!)

Theo Wieringa

(uit: op dichtersvoeten door Gelderland)

INLEVEREN KOPY

Voor het bulletin 1997-1 zien wij uw kopy gaarne aangevuld
met illustratiemateriaal tegemoet vóór 15 januari 1997.

de redactie

Baby-looprek